

Током прошле године у Србији постојале су уредно попуњене потврде о смрти у којима се ковид као узрок наводи у више од десет хиљада случајева, док је званично саопштан даљемо мањи број - око три хиљаде, сазнаје БИРН. Комисија за анализу смртних исхода формирана је да би се ова разлика заташкала, а не објаснила, наводи се у тексту које објавио БИРН. Његова ауторка Наталија Јовановић за Н1 каже да нико од представника здравствених власти није одговорио на питања због чега постоји разлика у подацима и додаје да има утисак да је све урађено да би се резултати рада јавне власти пласирали у бољем светлу него што јесте.

Јовановић је у тексту за БИРН написала да када летос званично саопштено да је у Србији од короне преминуло 10.356 људи, јавности прећутан важан детаљ – да је овај број утврђен на основу потврда о смрти које су лекари попунили током прошле године и да су у њима као узрок смрти навели вирус корона потврђен лабораторијским налазима или на основу клиничке слике.

Овај број три пута је већи од укупно 3.130 преминулих колико је за исти период званично објављено на сајту covid19.rs, а на основу ког медији свакодневно у 15 сати информишу грађане о току пандемије.

Иако је представљено да је податак о 10.356 преминулих од короне највећи могући број изведен на основу ревизије коју је спровела Комисија за анализу смртних исхода, ово је заправо најмањи број установљен искључиво на основу потврда о смрти које су стизале у Републички завод за статистику (РЗС) по редовној процедури, показују подаци које је БИРН добио из РЗС, наводи се у тексту.

То значи да су током 2020. године постојали тачни бројеви преминулих, за њих се знало на нивоу болница у којима су попуњаване потврде о смрти, али су до јавности стизали неки други – умањени подаци. Како је дошло до тога да се објављују умањени бројеви умрлих од короне, питање је на које није одговорила Комисија за анализу смртних исхода.

Јовановић за Н1 каже да је Комисија летос рекла да је у питању ревидиран податак на основу анализе коју су радили током лета, али истиче да то није тачно. „Тај податак постоји у здравственом систему током целе године“, рекла је Јовановић и додала да је за сваки од 10.356 случајева као узрок смрти или лабораторијски потврђен случај ковида или онај утврђен на основу клиничке слике.

На питање зашто је баш летос Комисија изашла са подацима, Јовановић наводи да је у принципу комисија формирана када су кренули подаци да се сливају у Републички завод за статистику, који има устаљену форму извештавања о броју преминулих сваке године. „Према нашим сазнајима, радна група је формирана када је Завод видео да постоје огромне разлике између званичних података објављених на сајту covid19.rs и оних који пристизали у Завод на основу потврда о смрти“, рекла је Јовановић.

„Тако да је Комисија имала задатак да стави тачку на целу причу о разликама и тај податак Републичког завода за статистику пласирала као своје истраживање након ревизије, што није тачно“, каже Јовановић.

Она је нагасила да су новинари од завода тражили да им тај број разврста према датумима смрти и да се на основу тога види да су те потврде попуњаване током свих месеци прошле године.

Упитана да прокоментарише ранију изјаву министра Златибора Лончара да су у тој бројци завода и непотврђени случајеви и да је узет најшири обухват могућих смрти од ковида, Јовановић каже да добијени подаци од завода за статистику говоре да су то подаци које су лекари попунили да су у питању пацијенти преминули од ковида. „То нам је потврђено у Републичком заводу за статистику – да је попуњено на једну од две шифре уведене за ковид 19“, рекла је Јовановић.

Пренела је и да су новинари БИРН питали директора Завода да ли је он сигнализирао неке „те велике разлике“, али је он рекао да није. „Занимљиво је, међутим, да је рекао да Завод има своју методологију, да она утврди тачан број и да од њега неће одступати“, рекла је Јовановић и додала да је то потврда да није завод тај који је желео да кривотвори податке, а да је комисија то искористила.

Указала је на чињеницу коју јој је открио члан Кризног штаба Бранислав Тиодоровић да ни у том штабу, поготово на почетку епидемије, нису имали све податке везане за смртност, те да и одлуке заснивају на „искуственом моделу“.

Јовановић каже и да не постоји рационалан одговор због чега су подаци кривотворени и да је њен утисак да је „то део једне свакодневнице у којој живимо где се резултати рада јавне власти пласирају у бољем светлу него што је то“.

Она је пренела да су новинари БИРН-а, након што су добили податке, званичним институцијама дали питања зашто је у неким местима ситуација лошија него републички просек, да су покушавали да добију одговор зашто се подаци разликују, али да ништа нису успели да сазнају на званичан начин, путем мејла или телефона, од министра Лончара и директорке Института „Батут“ Верице Јовановић.

(Н1)